

Overzicht resultaten per project¹

Naam	Uitvoerder	Resultaten
Hoogbegaafdheid en metacognitie	ICLON	Aan het onderzoek deden 82 zogenoemde PRE-studenten mee, leerlingen uit de bovenbouw van het VWO die zijn geselecteerd voor Het Pre-University College (PRE), een talentprogramma van de Universiteit Leiden. Hun leerprestaties werden vergeleken met 71 klasgenoten uit 5 VWO. Twintig hoogbegaafde leerlingen, met een IQ hoger dan 130, scoorden op metacognitie niet hoger dan de andere 133 proefpersonen. Negen van hen scoorden zelfs ondergemiddeld. Een verklaring hiervoor is volgens de onderzoekers dat zij door het voortgezet onderwijs niet voldoende worden uitgedaagd om metacognitieve vaardigheden te ontwikkelen. In twee andere deelstudies werd onderzocht waarom leerlingen hun metacognitieve vaardigheden niet inzetten. Uit beide deelstudies blijkt dat er sprake is van beschikbaarheidsdeficiëntie. Veel leerlingen hebben onvoldoende metacognitieve vaardigheden ontwikkeld.
Basisvaardigheden leren met RekenXXX-games	Freudenthal Instituut	In het zogenoemde BRXXX project is de effectiviteit onderzocht van een aantal korte, gerichte computerspelletjes. Deze minigames richten zich op tafelkennis, vaardigheden in het vermenigvuldigen en delen en inzicht in multiplicatieve getalrelaties. Het onderzoek wees uit dat de minigames het meest effectief waren als ze thuis werden gespeeld en op school nabesproken. De spelletjes hadden op deze manier gespeeld, in vergelijking met de controlegroep, een positief effect op vaardigheden in het vermenigvuldigen en delen en inzicht in multiplicatieve getalrelaties.
Efficiënt wiskunde oefenen in een digitale omgeving	Freudenthal Instituut	In een experimenteel onderzoek onder tweedejaars havo/vwo leerlingen is nagegaan of het oefenen van algebraïsche vergelijkingen met de computer effectiever is. In dit onderzoek kon dat niet worden aangetoond.
Verbetering van functionele geletterdheid bij zwakke lezers en schrijvers in het VO	Expertisecentrum Nederlands	De interventie bestond uit lessenreeks ontwikkeld voor Pro/vmbo/havo/vwo. Doel was om zwakke lezers uit de brugklas te identificeren en hun technische leesvaardigheid aan de hand van een aantal technieken te verbeteren. Praktijkonderwijsleerlingen blijken hun technische leesvaardigheid op woordniveau (losse woorden) sneller te ontwikkelen dankzij de interventie. Bij de vmbo en havo/vwo-leerlingen was geen effect van de interventie op hun technische leesvaardigheid op woordniveau. De interventie hielp leerlingen van alle schoolniveaus wel verder bij de ontwikkeling van technische leesvaardigheid op tekstniveau. De leerlingen die aan het interventieprogramma meewerkten, gingen sneller én nauwkeuriger lezen.
Taakspel in het voortgezet speciaal onderwijs cluster 4	Stichting Yulius	Leerlingen die in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) cluster 4 met Taakspel werken, zijn na één jaar socialer dan leerlingen die niet met dit spel werken. Hoe vaker de leerlingen Taakspel spelen, hoe minder emotionele problemen en gedragsproblemen ze hebben en hoe meer taakgericht gedrag ze laten zien. Maar deze effecten zijn klein.

¹ Dit overzicht is gebaseerd op de door NRO vervaardigde samenvattingen van de eindrapportages of, in enkele gevallen, de eindrapportages zelf. Meer en gedetailleerdere informatie is te vinden op <http://www.onderwijsbewijs.nl/content/resultaten>.

Het effect van een digitaal ondersteund voorleesprogramma DIVO	Rijksuniversiteit Groningen	In het experiment is nagegaan wat het effect is van langdurig gebruik van dit digitaal ondersteund voorleesprogramma op de taalontwikkeling van leerlingen in groep 1, 2 en 3. DIVO blijkt de woordenschat van leerlingen meetbaar uit te breiden. Leerlingen die meededen aan het DIVO-programma begrijpen ook verhalen beter en kunnen beter relaties leggen tussen verhaalelementen dan leerlingen die reguliere lessen volgen. Er kon in het onderzoek niet worden aangetoond dat DIVO de algemene taalvaardigheid en het begrijpend lezen bevordert.
Bouw! voor problemen met voorbereidend en aanvankelijk lezen	Kohnstamm Instituut	Bouw!, een computergestuurde leesinterventie helpt zwakke lezers onder begeleiding van een tutor leren lezen. Daarbij is het wel noodzakelijk dat de leerlingen langdurig en intensief oefenen en het programma afmaken. Leerlingen die de interventie niet volledig hadden afgerond, scoorden niet significant beter dan de controlegroep.
Ook een kleuter met een beperkt rekentaalbegrip kan goed leren rekenen	Universiteit Utrecht	Het programma Op weg naar rekenen helpt rekenachterstanden bij kleuters weg te werken en is bewezen effectief gebleken. De effectiviteit van dit programma is getoetst en bevestigd in een aantal studies. Een ervan startte halverwege groep 1 en liep door tot eind groep 2 (1,5 jaar), de andere duurde een half jaar in de tweede helft van groep 2. De prestaties van de zogenoemde interventiekinderen werden vergeleken met die van een vergelijkbare controlegroep en die van normaal presterende kinderen. De eigen leerkracht begeleidde de kinderen bij het programma.
Effecten van de Bliksem-aanpak	HCO, Expertisecentrum Nederlands	Leerlingen lezen beter met Bliksem, een bewezen effectieve aanpak van begrijpend lezen. De onderzochte aanpak Bliksem (Begrijpend Lees Instructie Kan Strategisch en Motiverend) biedt een beperkte set van negen strategieën in een motiverende context over een langere periode. De effectiviteit van de Bliksem-aanpak is op veertig basisscholen onderzocht onder leerlingen van groep 5 en 6, gedurende een periode van twee jaar. Na het eerste jaar werd er geen significant effect op de begrijpend leesresultaten gevonden, aan het eind van groep 6 wel. De Bliksem-groep had significant meer leerwinst geboekt dan de controlegroep op zowel leesstrategieën als op begrijpend lezen. Er was geen effect op woordenschat en leesmotivatie. Ook was er geen positief of negatief effect op de verschillen tussen meisjes en jongens (meisjes lezen over het algemeen beter, ook bij Bliksem) en allochtone en autochtone leerlingen (autochtone leerlingen lezen beter). De aanpak werkte dus voor verschillende groepen kinderen even goed.
BeO-groepen, een nieuw behandel-onderwijsaanbod	CED-Groep	Kleuters met kinderpsychiatrische problematiek die in zogenoemde Behandel- en onderwijsgroepen (BeO) zowel onderwijs als behandeling krijgen, vertonen niet minder probleemgedrag dan kinderen die onderwijs en behandeling gescheiden krijgen. Wel is hun werkhouding in het vervolgonderwijs beter. In deze studie zijn 91 kinderen gedurende twee jaar gevolgd om te onderzoeken of de combinatie van zorg en onderwijs in de BeOgroep een positief effect heeft op de sociaal-emotionele ontwikkeling en de taal-/cognitieve ontwikkeling. De kinderen die een dagbehandeling volgden, vertoonden na twee jaar significant minder kinderpsychiatrisch probleemgedrag. Er is daarin echter geen verschil tussen de kinderen uit de BeO-groepen en de

		controlegroepen.
Het effect van Taalijn bij peuters en kleuters	Expertisecentrum Nederlands	Het gebruik van de methode Taalijn in combinatie met een programma voor voor- en vroegschoolse educatie heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van de expressieve woordenschat bij kleuters. Kinderen actief betrekken bij (taal)activiteiten, praten over taal en regelmatig interactief voorlezen uit een prentenboek, blijkt een goede manier om de taalvaardigheid te vergroten. Bij de peuters bleek er geen verschil te zijn in woordenschat tussen de interventiegroep en de controlegroep. Het gebruik van Taalijn in combinatie met een VVE-programma bleek bij peuters even effectief als het gebruik van een VVE-programma alleen. Taalijn in combinatie met een VVE-programma was wel succesvol bij de kleuters.
SLIM in het S(B)O	Expertisecentrum Nederlands	In een experiment is onderzocht of SLIM effect heeft op de motivatie en leesvaardigheid van leerlingen in het S(B)O. Twee groepen leerlingen deden mee, een experimentele groep die naast de methode Leeslijn met het programma SLIM werkte, en een controlegroep die alleen met Leeslijn werkte. Na afloop van het experiment bleek dat de leerlingen uit de experimentele groep niet meer vooruitgingen dan de leerlingen uit de controlegroep.
Effecten van begeleid hardop lezen	Kohnstamm Instituut	Zwakke lezers kunnen hun technische leesvaardigheid verbeteren met de methodiek begeleid hardop lezen. Begeleid hardop lezen is een effectieve remediëringmethodiek, zo blijkt uit dit onderzoek, zowel als het individueel wordt aangeboden als aan groepjes van drie leerlingen tegelijk. Bij deze methodiek leest een leerling een tekst hardop, terwijl een ervaren lezer, bijvoorbeeld een onderwijsassistent, hem begeleidt. Die ervaren lezer stimuleert, helpt, controleert en corrigeert. De geboden leeshulp bleek niet voor alle leerlingen effectief. Vijftien van de 86 bij het onderzoek betrokken leerlingen in het tweede experiment hadden er geen baat bij. Voor deze leerlingen, zogenoemde low responders, is een intensiever traject nodig.
Naar onderwijs voor en doorhoogbegaafde leerlingen	ITS	Dit project beoogde een interventie voor hoogbegaafde leerlingen op Leonardo-scholen te ontwikkelen en te toetsen op zijn effectiviteit. Vanwege grote uitval onder deelnemende scholen is dat echter niet gelukt. Uiteindelijk heeft het project twee case-studies opgeleverd en geen experimentele effectevaluatie. De twee scholen hebben in samenwerking met de onderzoekers gewerkt aan bepaalde aspecten van hun onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. De reacties van leerlingen en leraren waren positief.
Schrijven om te leren bij Nederlands, Geschiedenis en Science	Rijksuniversiteit Groningen, Werkmancollege Groningen	In het experiment Schrijven-om-te-leren bij Nederlands, Geschiedenis en Science is geprobeerd bewijs te verzamelen voor de effectiviteit van het verbinden van het schrijfonderwijs bij Nederlands en het vakonderwijs bij geschiedenis en science. De experimentele groep schreef teksten in de aangeleerde genres bij de vakken geschiedenis en science tijdens het verwerken en bestuderen van nieuwe lesstof. De controlegroep werkte gewoon uit het lesboek. Uit de resultaten blijkt dat de interventie geen effect heeft gehad. De leerlingen uit de experimentele groep hebben niet meer vakkennis verworven dan de controlegroep, noch is hun schrijfvaardigheid Nederlands en hun schrijfattitude meer vooruitgegaan.

'Bewijs voor Meesterschap' Onderzoek naar de bijdrage van een masterclass aan de kwaliteit en het behoud van beginnende leraren in Amsterdam	Universiteit van Amsterdam	Het scholingstraject Meesterschap, dat leraren beoogt te ondersteunen bij hun werk in de grote stad, heeft een significant positief effect op de competenties en self-efficacy van leraren. In het onderzoek werden 66 leraren uit het primair onderwijs in de Randstad die Meesterschap volgden, vergeleken met leraren uit de Randstad die een andere cursus volgden. De competenties en het vertrouwen in eigen bekwaamheid (self-efficacy) van de Meesterschap-leraren waren relatief meer toegenomen dan die van de controlegroep. Ook op lange termijn blijft het positieve effect van Meesterschap op de competenties van leraren bestaan, maar niet op hun self-efficacy. Deelname aan Meesterschap had noch een positief noch een negatief effect op de motivatie en loopbaanplannen van de leraren.
Nieuwe leesdidactiek voor slechthorende en dove leerlingen	Rijksuniversiteit Groningen, NHL Hogeschool Leeuwarden	Nieuwe leesdidactiek voor dove en slechthorende leerlingen is een aangepaste methode voor begrijpend leesonderwijs in het voortgezet speciaal onderwijs. In een veldexperiment (met anders dan oorspronkelijk gepland één experimentalschool met twee niveaugroepen en twee controlegroepen die uit drie andere vso-scholen zijn geselecteerd) is geprobeerd bewijs te vinden voor de effectiviteit van deze leesdidactiek op begrijpend lezen en de woordenschat voor dove en slechthorende leerlingen. Er is echter geen betekenisvol effect gevonden op basis van de kwantitatieve metingen.
De reductie van de voortijdige beroepsverlating in het Voortgezet Onderwijs	Universitaire Lerarenopleiding Rijksuniversiteit Groningen	Startende leraren die een speciaal inwerktraject volgden van drie jaar, ontwikkelden zich op pedagogisch-didactisch gebied sneller dan hun collega-starters. Bovendien is er minder uitval onder de beginners die meededen aan dit zogenoemde inductiearrangement. Het inductiearrangement dat de experimentele groep onderging, duurde drie jaar. Het voorzag onder meer in werkdrukvermindering door het takenpakket af te stemmen op de draagkracht van de leraren. Daarnaast maakten de starters kennis met de schoolregels en het schoolbeleid, werden zij geobserveerd tijdens hun lessen en ontvingen ze daarbij gerichte coaching. Ook was er aandacht voor hun bredere professionele ontwikkeling. Uit het onderzoek blijkt dat het inductiearrangement effect heeft. De leraren uit de experimentele groep vielen minder vaak uit. Hoewel het verschil met de controlegroep klein was (twee procent), is dit wel significant.
Online Pestkoppen stoppen	Open Universiteit	Om jongeren te leren zich mentaal en gedragsmatig te weren tegen online en offline pestgedrag en de gevolgen daarvan, is pestkoppentoppen.nl ontwikkeld. De effectiviteit van dit laagdrempelig online advies op maat tegen (cyber)pesten is onderzocht onder jongeren uit de brugklas van het vmbo. Door de enorme uitval hebben de onderzoekers de effectiviteit van dit advies niet kunnen aantonen. Degenen die wel tot het einde aan het onderzoek meededen, waren positief over het online advies.

De longitudinale training van basisschoolteams in het systematisch analyseren en verbeteren van leeropbrengsten	Universiteit Twente	Dit experiment onderzocht het effect van een training in opbrengstgericht werken voor leraren op hun self-efficacy, hun vaardigheden en de rekenprestaties van hun leerlingen. Ten aanzien van de efficacy van leraren tonen de onderzoekers aan dat de interventie in het eerste jaar een positief effect heeft gehad, dat echter in het tweede jaar iets uitdooft. De perceptie door leerlingen van de vaardigheden van hun leraren verandert niet significant als gevolg van de interventie. Een positief effect op rekenprestaties werd alleen gevonden voor leerlingen die tevens verlengde instructie krijgen. Deelname aan training alleen heeft geen significant effect op de rekenprestaties van leerlingen. De onderzoekers denken dat één jaar te kort is om effecten van de training op leerlingniveau terug te zien. Veranderingen beginnen bij de leraren, kunnen dan in de klaspraktijk worden verwacht en pas daarna in de prestaties van leerlingen.
BE COOL! Bevorderen van Excellentie door Coöperatief Onderzoekend en Ontwerpend Leren	Universiteit Twente	De BE COOL lessenserie is er op gericht om hoogpresterende leerlingen cognitief uit te dagen, maar binnen hun eigen klas te houden. Het gaat daarbij dus om sociale inclusie en cognitieve ontwikkeling. De onderzoekers hebben de BE COOL lessenserie vergeleken met regulier onderwijs aan hoogpresteerders in het basisonderwijs. De interventie leidt cognitief tot dezelfde resultaten als de traditionele vorm van instructie. Sociale inclusie leidt dus niet tot hogere of lagere prestaties.
Preventie van gedragsproblemen in het basisonderwijs	Kohnstamm Instituut	Basisschoolkinderen die met de programma's Taakspel en PAD werken, vertonen minder ernstige gedragsproblemen en ontwikkelen zich op sociaal-emotioneel gebied beter. Ook het aantal kinderen met gedragsproblemen in een klas daalt door gebruik van Taakspel en PAD. Deze studie onderzocht de werking van Taakspel in combinatie met PAD onder 650 leerlingen. De kinderen werden onderverdeeld in drie groepen. Eén groep kreeg in leerjaar 3 en 4 Taakspel aangeboden, een andere groep kreeg in leerjaar 3 Taakspel aangeboden en in leerjaar 4 Taakspel samen met PAD. De laatste groep was een controlegroep die geen van de programma's kreeg. Leerlingen in de interventiegroepen ontwikkelden zich na twee jaar ook gunstiger op sociaal-emotioneel gebied en gedragsproblemen dan leerlingen in de controlegroep. De groep die beide programma's volgden, deed het weer net iets beter. Dat resultaat bekliffde in groep 5.
Fit & Vaardig op school	Universitair Medisch Centrum Groningen	Op tien scholen is twee jaar lang in de groepen 4 en 5 een cluster gerandomiseerd onderzoek uitgevoerd naar de effecten van het lesprogramma Fit & Vaardig op school op de schoolprestaties. De kinderen in de experimentele groep volgden de Fit & Vaardig-lessen, de controlegroep volgde het reguliere taal- en rekenonderwijs. In het eerste jaar gaven speciaal getrainde leerkrachten de Fit & Vaardig-lessen, in het tweede jaar – na een korte training – de eigen groepsleerkrachten. De Fit & Vaardig-lessen hebben een positief effect op rekenen en spellen, op de concentratie van leerlingen en op hun gewicht. De lessen bleken geen effect te hebben op fysieke fitheid. Omdat leerlingen beter spellen na de Fit & Vaardig-lessen, werd verwacht dat ze ook beter zouden lezen. Dat bleek niet het geval. Behalve bij achterstandsleerlingen, die gingen wel vooruit op lezen.

Effectiviteit van SPRINT: Screening en Preventieve Interventie ter voorkoming van antisociale gedragsproblemen	Universiteit Utrecht	De SPRINT methodiek probeert met een combinatie van screening en preventieve interventie de ontwikkeling van ernstig antisociaal gedrag te voorkomen. Alleen de kinderen die over een langere periode probleemgedrag laten zien, krijgen een training aangeboden. Ze volgen deze met hun ouders. De training is erop gericht agressieve gedragsproblemen van het kind te verminderen. De SPRINT-methodiek vermindert agressief probleemgedrag effectiever dan andere behandelingen, zo merken de leraren op. Er is echter geen effect gevonden van de training op regelovertredend gedrag. Ook zagen de klasgenoten geen significant verschil in het gedrag van kinderen die de SPRINT-training hebben gevolgd.
Kritisch burgerschap	Game Onderwijs Onderzoek	Dit experiment onderzocht de effecten van games als PING, On the ground reporter en Fate op de kritische reflectie component van burgerschap. Over het algemeen kon de effectiviteit van de lessenreeks niet worden aangetoond: zowel de leerlingen uit de controlegroep als de experimentele groep scoorden niet hoger dan de leerlingen in de nulmeting. Alleen boekten beide groepen wel leerwinst bij het aspect kennis over verschillen.
Doen wat ik kan!	Maastricht University	Tijdens dit onderzoek is nagegaan of een gerichte interventie de niet-cognitieve vaardigheden en schoolprestaties van onderpresterende leerlingen kan verbeteren. Leerlingen uit het derde en vierde leerjaar van achttien vmbo-t- en havo-scholen kregen daarvoor speciale opdrachten. Doel van deze opdrachten was sociale vaardigheden te ontwikkelen. Dit gebeurde door het trainen van zelfdiscipline, kritisch denken, verantwoord beslissingen nemen en problemen oplossen. Daarnaast stimuleerden de opdrachten hun onderwijsmotivatie en toekomstoriëntatie door te wijzen op het nut van presteren op school en het behalen van een diploma. De interventie had geen effect op de leerprestaties, motivatie, op het aantal uren dat de leerlingen besteden aan huiswerk of op zelfvertrouwen. De onderzoekers concluderen dat het onderzoek niet goed kan worden uitgevoerd zonder goede begeleiding vanuit school.
Signaleren en tegengaan van pesten: het KiVa antipestprogramma	Rijksuniversiteit Groningen	KiVa is een antipestprogramma dat door middel van een cultuurverandering onder groepen leerlingen het pesten te verminderen. De nadruk ligt op het creëren van positieve normen. Dit programma is geëvalueerd in de bovenbouw van het basisonderwijs. De evaluatie wees uit dat het slachtofferschap van pesten meer afneemt op scholen die met KiVa werken dan op scholen die niet met KiVa werken. Vooral het verbaal en relationeel slachtofferschap van pesten vermindert. De resultaten gelden na één en na twee jaar.

Excellent onderwijs en effeten op cognitief excellente leerlingen	ITS	Leidt een aangepast programma voor cognitief excellente basisschoolleerlingen tot betere prestaties en beter sociaal-emotioneel functioneren? Deze vraag stond centraal in het experiment naar Excel Kwadraat. De interventie Excel Kwadraat beoogde drie veranderingen in het onderwijs aan cognitieve uitblinkers, namelijk 1. screening van beginkenmerken; 2. ordening van speel- en leermaterialen voor taal en rekenen; en 3. het opstellen van differentiatie- en excellentieprotocollen. Leerkracht die werkten met Excel Kwadraat rapporteerden hogere differentiatievaardigheden. De leerlingen gingen meer vooruit op rekenen dan controleleerlingen. Op taal vonden de onderzoekers geen effect, mogelijk omdat de materialen voor taalonderwijs minder ontwikkeld waren. Er werden geen resultaten gevonden op sociaal-emotioneel functioneren.
Beter bij de les: interventies ter verbetering van aandacht en werkgeheugen bij schoolgaande kinderen met ADHD en leerproblemen	AMC de Bascule	Dit project onderzocht de effectiviteit van de zelf ontwikkelde Beter bij de les-interventie (BBL) ten opzichte van de Cogmed werkgeheugen training op leerlingen met leerproblemen. De onderzoekers vonden geen significante verschillen tussen beide interventies op aandacht, inhibitie, gedrag, executief functioneren en leerprestaties. De onderzoekers vonden één verschil. Leerlingen die de Cogmed training hadden gevolgd presteerden beter op de visueel werkgeheugen taak.
Yes I can! Weerbaar worden tegen negatieve stereotypen	Universiteit van Amsterdam	In het onderzoek Yes I can is gekeken of een interventie gericht op het versterken van de eigenwaarde op intellectueel gebied en op het verminderen van probleemgedrag ook in Nederland werkt bij allochtone leerlingen. De effectiviteit van de interventie werd onderzocht in twee onderzoeken. In een eerste onderzoek werd de interventie gedaan in de eerste klas van het voortgezet onderwijs (vmbo). De interventie bleek geen effect te hebben op de schoolprestaties. Ook trad geen vermindering van probleemgedrag op. De interventie werd opnieuw beproefd in groep 8 van het primair onderwijs. Ook in dit onderzoek bleek dat de interventie geen effect had op prestaties of gedrag.
Een poging tot verbetering van motivatie en studieloopbaan in het mbo	Kohnstamm Instituut	Onderzocht werd of de interventie TIME positieve effecten heeft op de motivatie en de studieloopbaan van mbo-studenten. In totaal hebben 835 eerstejaarsstudenten van twee mbo-scholen (ROC's) uit de BeroepsOpleidende Leerweg (BOL) aan het onderzoek deelgenomen. Ze werden verdeeld in drie groepen, één die aan de interventie deelnam, een controlegroep die alleen een vragenlijst invulde en een controlegroep die een persoonlijk gesprek/open interview over motivatie kreeg. De interventie had een positief effect op het leergedrag. Ook de kans op stoppen met de studie bleek bij deze groep kleiner. De leeroriëntatie (gerichtheid op verbeteren van de eigen prestaties en interesse in de lesstof) van de interventiegroep ontwikkelde zich minder gunstig. Daarnaast werden verschillende positieve effecten gevonden voor leerlingen met verschillende achtergronden. Op sommige aspecten was er geen verschil tussen de interventiegroep en de groep leerlingen die een persoonlijk gesprek/interview over motivatie hadden. Daarom lijkt een persoonlijk gesprek ook een positief effect te kunnen hebben op de motivatie voor het leren.

Effecten van het programma 'Kinderen en hun morele talenten' op burgerschapscompetenties en burgerschapsgedrag	CED-Groep, Universiteit van Amsterdam	Deze evaluatie onderzocht het effect van de methode 'Kinderen en hun morele talenten' (KMT) op de burgerschapsoriëntatie en burgerschapskennis van leerlingen in groep 7 en 8. De interventie blijkt na één jaar zowel kleine positieve als kleine negatieve effecten te hebben. Na twee jaar zijn de effecten echter verdwenen. Kinderen in de interventiegroep hadden geen grote burgerschapskennis of -oriëntatie dan leerlingen in de controlegroep.
Boekenmaatjes: het effect van tutor-lezen op de sociaal-emotionele competentie en pestgedrag van leerlingen van groep 7 van het basisonderwijs	Rijksuniversiteit Groningen	In het project Boekenmaatjes lezen leerlingen van groep 7 voor aan kleuters, in de hoop dat dit een positief effect heeft op hun sociaal-emotionele ontwikkeling en hun pestgedrag vermindert. Een ander doel van het project was het leesplezier van kleuters en de oudere leerlingen te bevorderen. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt Boekenmaatjes geen duidelijk effect te hebben op sociaal-emotionele competenties, pestgedrag of leesattitude. Hoewel Boekenmaatjes niet het gewenste effect heeft, lijkt het project het algemene klimaat van de school positief te beïnvloeden.
Leescoaches in het voortgezet onderwijs	Expertisecentrum Nederlands	Om vmbo-leerlingen te motiveren zijn in dit onderzoeksproject leerlingen uit 5 vwo ingezet als leescoach. Zij begeleidden leerlingen uit de eerste klas van het vmbo aan de hand van een duidelijk omschreven programma. Doel was de leesvaardigheid en de leesmotivatie van de leerlingen in het vmbo te bevorderen. Het onderzoek vond plaats op twee scholen, waar de 25 procent zwakste lezers werden geselecteerd. Zij werden random aan een controle- of interventiegroep toegewezen. De interventie duurde 7 tot 9 weken en de bijeenkomsten vonden 3 keer in de week plaats. Na afloop bleken er geen verschillen te zijn tussen de leerlingen uit de interventiegroep en die uit de controlegroep.
Interactief taalonderwijs: opbrengsten voor achterstandsl leerlingen	Expertisecentrum Nederlands	Om de taalachterstand van kinderen vroeg aan te pakken, hebben onderzoekers van het Expertisecentrum Nederlands een interventie ontwikkeld. Deze intensieve, experimentele aanpak had tot doel de woordenschat en vaardigheden in beginnende geletterdheid van leerlingen in groep 2 te verbeteren met behulp van interactief taalonderwijs. De interventie bleek niet of nauwelijks effectief. Zowel reguliere leerlingen als achterstandsl leerlingen profiteerden er niet van. Opmerkelijk is dat de leerlingen uit de interventiegroep eind groep 3 wel beter presteerden dan de controlegroep. Dat was in het bijzonder het geval op het gebied van technisch lezen van woorden en teksten.
Rekenen in Beeld	APS	Rekenopgaven die met beelden zijn opgesteld, worden gemiddeld beter gemaakt dan rekenopgaven met een talige context. Het gemiddelde effect is klein, ongeveer twee procentpunten, maar de verschillen tussen de individuele opgaven zijn groot. In sommige gevallen gaf de talige variant van de opgave een beter resultaat. Er zijn ook verschillen tussen de diverse domeinen; bij opgaven uit het domein 'meten en meetkunde' geeft de beeldende variant naar verhouding de hoogste score. Verder blijkt dat de talige opgave minder goed wordt gemaakt als er meer woorden zijn gebruikt. Hetzelfde geldt voor de opgaven met beeld: als er veel beelden nodig zijn, wordt de opgave minder goed gemaakt. Volgens de onderzoekers lijkt het dus verstandig om vaker beeldende opgaven in het rekenonderwijs te gebruiken, maar niet voor elk type

---

Effecten van motiverende teksten en begrijpend lezen op tekstbegrip in het vmbo	Hogeschool Rotterdam, Kohnstamm Instituut	vraag. Beeldende vragen zijn vooral nuttig als voor de verhalende vorm veel woorden nodig zijn. Nieuwsbegrip is een methode voor begrijpend lezen met interactieve lessen en opgaven die gebruik maken van de actualiteit. Dit project onderzocht het effect van Nieuwsbegrip op begrijpend lezen van leerlingen in het vmbo-basis en -kader. De onderzoekers vonden geen positief effect van Nieuwsbegrip. De groei van begrijpend lezen is in de interventiegroep niet hoger dan in de controlegroep. lesobservaties wezen uit dat docenten behoorlijk wat tijd nodig hadden om de principes van Nieuwsbegrip adequaat te implementeren. Mogelijk verklaart dit dat er geen effect is gevonden. Strategie-instructie had namelijk een grotere positieve bijdrage aan het begrijpend leesniveau van de interventiegroep dan van de controlegroep.
---	---	---